

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. kovo 2 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Kelių transportas – Reglamentas (EB) Nr. 561/2006 – Taikymo sritis – 2 straipsnio 1 dalies a punktas – 3 straipsnio h punktas – Sąvoka „krovinių vežimas keliais“ – Sąvoka „leidžiama maksimali masė“ – Transporto priemonė, kurioje įrengta laikina gyvenamoji erdvė ir vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais – Reglamentas (ES) Nr. 165/2014 – Tachografai – 23 straipsnio 1 dalis – Pareiga reguliariai tikrinti patvirtintose dirbtuvėse“

Byloje C-666/21

dėl *Hovrätten för Nedre Norrland* (Pietų Norlando apeliacinis teismas, Švedija) 2021 m. spalio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. lapkričio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

AI

prieš

Åklagarmyndigheten

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, teisėjai M. Safjan, N. Piçarra (pranešėjas), N. Jääskinen ir M. Gavalec,

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Europos Komisijos, atstovaujamos P. Messina, K. Simonsson ir G. Tolstoy,

susipažinęs su 2022 m. lapkričio 24 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: švedų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, 2006, p. 1), iš dalies pakeisto 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 165/2014 (OL L 60, 2014, p. 1; toliau – Reglamentas Nr. 561/2006), 2 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant AI ir *Åklagarmyndigheten* (prokuratūra, Švedija) ginčą dėl tachografų naudojimo taisyklių pažeidimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 561/2006

- 3 Reglamento Nr. 561/2006 17 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Šio reglamento tikslas – pagerinti socialines sąlygas darbuotojams, kuriems jis taikomas, taip pat bendrai pagerinti saugų eismą keliuose. To iš esmės siekiama nuostatomis, susijusiomis su maksimaliomis vairavimo trukmėmis per dieną, per savaitę ir per dvi savaites paeiliui, nuostata, kuri įpareigoja suteikti vairuotojui normalų kas savaitinio poilsio laikotarpį mažiausiai vieną kartą per dvi paeiliui einančias savaites, ir nuostatomis, kurios nurodo, kad jokiais aplinkybėmis kasdienio poilsio laikotarpis negali būti trumpesnis nei nepertraukiamas devynių valandų laikotarpis. <...>“

- 4 Remiantis šio reglamento 1 straipsniu, „[s]iekiant suderinti konkurencijos sąlygas tarp sausumos transporto rūšių, ypač kelių transporto sektoriuje, bei pagerinti darbo sąlygas ir saugų eismą keliuose, šis reglamentas nustato vairavimo trukmių, pertraukų ir poilsio laikotarpių taisykles vairuotojams, vežantiems keleivius ir krovinius keliais. Šiuo reglamentu taip pat siekiama skatinti valstybių narių stebėsenos ir vykdymo praktikos bei kelių transporto pramonės darbo pagerėjimą.“

- 5 Minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas vežant keliais:

- a) krovinius, kai maksimali leidžiama transporto priemonės masė kartu su priekaba ar puspriekabe viršija 3,5 tonos, arba
- b) keleivius transporto priemonėmis, kurios pagal savo konstrukciją gali vežti daugiau kaip devynis asmenis, įskaitant vairuotoją, arba yra tam pritaikytos tai nuolatos daryti, ir yra naudojamos būtent šiam tikslui.“

6 To paties reglamento 3 straipsnyje nurodyta:

„Šis reglamentas netaikomas vežimui keliais:

<...>

h) transporto priemonėmis ar jų junginiais, kurių maksimali leidžiama masė neviršija 7,5 t, ir kurios naudojamos krovinių vežimui ne komerciniais tikslais;

<...>“

7 Reglamento Nr. 561/2006 4 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente taikomos šios sąvokos:

a) „vežimas keliais“ – bet koks pakrautos ar nepakrautos transporto priemonės reisas, kai keleiviai ar kroviniai per visą kelionę ar jos dalį vežami visuomeniniam naudojimui skirtais keliais;

<...>

m) „leidžiama maksimali masė“ – tai transporto priemonės su kroviniu didžiausia leidžiama darbinė masė;

<...>“

Reglamentas Nr. 165/2014

8 Reglamento Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų 1 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Šiame reglamente nustatomos prievolės ir reikalavimai, susiję su tachografų, naudojamų kelių transporto priemonėse siekiant patikrinti, kaip laikomasi Reglamento (EB) Nr. 561/2006 <...>, konstrukcija, montavimu, naudojimu, bandymu ir kontrole.“

9 Reglamento Nr. 165/2014 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Tachografai sumontuojami ir naudojami valstybėse narėse registruotose keleivinėse ar krovininėse kelių eismo transporto priemonėse, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 561/2006.“

10 Reglamento Nr. 165/2014 23 straipsnio „Tachografų patikra“ 1 dalyje nurodyta:

„Patvirtintos dirbtuvės reguliariai tikrina tachografus. Reguliarios patikros atliekamos bent kartą per dvejus metus.“

Švedijos teisė

- 11 *Förordning (2004:865) om kör – och vilotider samt färdskrivare, m.m.* (Nutarimas (2004:865) dėl, be kita ko, vairavimo trukmės, poilsio laikotarpių ir tachografų) 9 skyriaus 6 straipsnyje nustatyta:
- „Vairuotojui, kuris tyčia ar dėl aplaidumo naudoja tachografą, kuris nebuvo patikrintas pagal Reglamento Nr. 165/2014 23 straipsnio 1 dalį, skiriama bauda.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 2019 m. balandžio 4 d. per policijos patikrinimą buvo nustatyta, kad Švedijoje įregistruotoje AI vairuojamoje transporto priemonėje buvo įrengtas tachografas, kuris nebuvo patikrintas per nustatytą terminą. Šios transporto priemonės krovinių skyriuje AI vežė du sniegaigius ir nurodė, kad važiuoja į sniegaigių varžybas.
- 13 2020 m. rugsėjo 7 d. sprendimu *Sundsvalls tingsrätt* (Sundsvallio apylinkės teismas, Švedija) nuteisė AI už greičio viršijimą, bet išteisino dėl pažeidimo, susijusio su jo transporto priemonėje įrengto tachografo nepatikrinimu pagal Nutarimo 2004:865 9 skyriaus 6 straipsnį. Kadangi šioje transporto priemonėje buvo tik šešios sėdimos vietos, tas teismas nusprendė, kad ji nepatenka į Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritį pagal jo 2 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 14 Tiek AI, tiek prokuratūra dėl tokio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Hovrätten för Nedre Norrland* (Pietų Norlando apeliacinis teismas), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 15 Prokuratūra teigia, kad dėl aptariamų transporto priemonių masės ir dėl to, kad ji naudojama sniegaigiams gabenti, jai taikomas Reglamentas Nr. 561/2006, todėl ši transporto priemonė privalo turėti tachografą.
- 16 Vis dėlto, pasak AI, taip nėra, nes ši transporto priemonė nenaudojama komerciniam krovinių vežimui keliais. Jis tvirtina, kad nors minėtoje transporto priemonėje yra krovinių skyrius, kuriame jis kartais veža savo sniegaigius, toje pačioje transporto priemonėje taip pat yra gyvenamoji erdvė, skirta jo asmeninėms ir šeimos reikmėms, kai jie keliauja važinėti sniegaigiais, todėl iš esmės tai yra laikina gyvenamoji vieta.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad aptariama transporto priemonė nacionaliniame kelių eismo registre įregistruota kaip sunkvežimis, priskiriamas N₃ transporto priemonių kategorijai, o jos kėbulas apibūdinamas taip: „priekinė furgono dalis pritaikyta nuolat gyventi, o galinėje dalyje yra krovinių skyrius“. Jis taip pat pažymi, kad šios transporto priemonės, kurios kėbulas jai suteikia tolimojo susisiekimo autobuso išvaizdą, deklaruota masė be krovinio yra 17 680 kilogramų (kg), didžiausia leistina apkrova – 5 120 kg, aukštis – 3,6 metro (m), o ilgis – 14,7 m.
- 18 Kadangi aptariama transporto priemonė turi krovinių skyrių, kuris gali būti naudojamas vežant prekes keliais, o leidžiama maksimali masė viršija 3,5 tonos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši transporto priemonė patenka į Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritį pagal jo 2 straipsnio 1 dalies a punktą. Vis dėlto jam kyla abejonių dėl sąvokos „krovinių vežimas keliais“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, aiškinimo ir visų pirma dėl to, ar atitinkamos transporto priemonės pagrindinė funkcija arba faktinis naudojimas, jos krovumas ir įregistravimas nacionaliniame kelių eismo registre yra svarbūs aiškinant šią sąvoką.

- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punktas visų pirma susijęs su krovinių vežimu keliais vykdant komercinę veiklą. Tokį aiškinimą patvirtina šiuo reglamentu siekiami tikslai, t. y. suderinti konkurencijos sąlygas kelių transporto sektoriuje ir pagerinti darbo sąlygas bei saugų eismą keliuose.
- 20 Vis dėlto šis teismas, remdamasis 2013 m. spalio 3 d. Sprendimu *Lundberg* (C-317/12, EU:C:2013:631), pažymi, kad vežimas sunkiasvorėmis transporto priemonėmis, kurias naudoja tik privatūs asmenys laisvalaikio tikslais ir kurios nesusijusios su komercine veikla, vargu ar kenkia tikslams suderinti konkurencijos sąlygas, kiek tai susiję su kelių transporto sektoriumi, ir pagerinti darbo sąlygas. Be to, jam kyla klausimas, ar Reglamente Nr. 561/2006 nustatytų taisyklių dėl vairavimo trukmės, pertraukų ir poilsio laikotarpių taikymas tokioms transporto priemonėms yra proporcingas šiems tikslams.
- 21 Šiomis aplinkybėmis *Hovrätten för Nedre Norrland* (Pietų Norlando apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento (EB) Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punkte vartojamą sąvoką „krovinių vežimas keliais“ reikia aiškinti taip, kad ji apima vežimą transporto priemone, kurios bendroji masė viršija 3,5 tonos ir kuri daugiausia naudojama privačioms reikmėms kaip laikina gyvenamoji vieta?
2. Ar tokiomis aplinkybėmis svarbus transporto priemonės krovumas arba kaip transporto priemonė įregistruota nacionaliniame kelių eismo registre?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 22 Pirmiausia reikia priminti, kad, siekiant naudingai atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, Teisingumo Teismui gali tekti atsižvelgti į Sąjungos teisės nuostatas, kurių nacionalinis teismas nenurodė savo klausimuose, be kita ko, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies atrinkti Sąjungos teisės klausimus, aiškinotinus atsižvelgiant į bylos dalyką (šiuo klausimu žr. 1990 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *SARPP*, C-241/89, EU:C:1990:459, 8 punktą ir 2017 m. birželio 27 d. Sprendimo *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 36 punktą).
- 23 Nagrinėjamu atveju siekiant nustatyti, ar situacija, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritį, reikia išnagrinėti ne tik tai, ar įvykdytos šio reglamento 2 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytos sąlygos, bet ir tai, ar neįvykdytos minėto reglamento 3 straipsnio h punkte nurodytos sąlygos.
- 24 Taigi reikia suprasti, kad savo klausimais, kurie turi būti nagrinėjami kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su šio reglamento 3 straipsnio h punktu, turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „krovinių vežimas keliais“, kaip ji suprantama pagal pirmąją nuostatą, apima krovinių vežimą keliais transporto priemone, kurios leidžiama maksimali masė, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 4 straipsnio m punktą, viršija 7,5 tonos, įskaitant tuos atvejus, kai ji įrengta ne tik kaip laikina gyvenamoji vieta, bet ir kaip vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais, prireikus atsižvelgiant į tos transporto priemonės krovumą ir kategoriją, kuriai ji priskirta nacionaliniame kelių eismo registre.

- 25 Iš Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punkto ir 4 straipsnio a punkto matyti, kad šis reglamentas taikomas keliais vežant krovinius, kai maksimali leidžiama transporto priemonės masė kartu su priekaba ar puspriekabe viršija 3,5 tonos.
- 26 Šio reglamento 4 straipsnio a punkte sąvoka „vežimas keliais“ apibrėžta kaip „bet koks pakrautos ar nepakrautos transporto priemonės reisas, kai keleiviai ar kroviniai per visą kelionę ar jos dalį vežami visuomeniniam naudojimui skirtais keliais“. Minėto reglamento 4 straipsnio m punkte sąvoka „leidžiama maksimali masė“ apibrėžta kaip „transporto priemonės su krovinio didžiausia leidžiama darbinė masė“.
- 27 Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su šio reglamento 4 straipsnio a punktu, formuluotė, kiek joje sąvoka „vežimas keliais“ apibrėžiama kaip „bet koks reisas“, nereiškia, kad šis reglamentas netaikomas nekomerciniam krovinių vežimui keliais.
- 28 Tokį pažodinį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punkto kontekstas. Pagal šio reglamento 3 straipsnio h punktą į šio reglamento taikymo sritį aiškiai nepatenka vežimas keliais, vykdomas transporto priemonėmis, „kurių maksimali leidžiama masė neviršija 7,5 t ir kurios naudojamos krovinių vežimui ne komerciniais tikslais“. Kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 39 punkte, iš šios nuostatos, siejamos su minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalies a punktu, matyti, kad Reglamentas Nr. 561/2006 netaikomas nekomerciniam krovinių vežimui keliais, tik jeigu atitinkamos transporto priemonės maksimali leidžiama masė neviršija 7,5 tonos.
- 29 Ir atvirkščiai, jei atitinkamos transporto priemonės maksimali leidžiama masė viršija 7,5 tonos, pagal šias dvi kartu taikomas nuostatas nekomercinis krovinių vežimas keliais patenka į Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritį, todėl turi būti laikomasi šiame reglamente nustatytų vairavimo trukmės, pertraukų ir vairuotojo poilsio laiko taisyklių, taip pat įpareigojimų ir draudimų, taikomų tachografų montavimui, naudojimui ir kontrolei pagal Reglamentą Nr. 165/2014.
- 30 Aplinkybė, kad, kaip pagrindinėje byloje, transporto priemonė įrengta ne tik kaip laikina gyvenamoji vieta, bet ir kaip vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais, negali paneigti pirmesniame punkte padarytos išvados.
- 31 Kalbant apie krovinių vežimą keliais, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritis, remiantis šio reglamento 2 straipsnio 1 dalies a punktu ir 3 straipsnio h punktu, nustatoma pagal atitinkamos transporto priemonės „leidžiamą maksimalią masę“, o toks transporto priemonės įrengimas, koks nurodytas pirmesniame punkte, taip pat šios transporto priemonės krovumas ir kategorija, kuriai ji priskirta nacionaliniame kelių eismo registre, šiuo klausimu nėra svarbūs.
- 32 Tokį aiškinimą taip pat patvirtina Reglamentu Nr. 561/2006 siekiami tikslai, įskaitant saugaus eismo keliuose gerinimą, valstybių narių stebėsenos ir vykdymo praktikos pagerėjimą, taip pat jų skatinimą taikyti šio reglamento 1 straipsnyje, siejamame su jo 17 konstatuojamąja dalimi, numatytas taisykles. Šių tikslų įgyvendinimui kiltų pavojus, jei transporto priemonės, kurių leidžiama maksimali masė viršija 7,5 tonos, galėtų išvengti minėtame reglamente nustatytų saugaus eismo keliuose įpareigojimų dėl tos priežasties, kad jos naudojamos kaip laikina gyvenamoji vieta ir vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais.

- 33 Reikia pridurti, kad galimi nepatogumai, susiję su įpareigojimais, kylančiais iš aplinkybės, kad transporto priemonė, kurios „leidžiama maksimali masė“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 561/2006 4 straipsnio m punktą, viršija 7,5 tonos, patenka į šio reglamento taikymo sritį, įskaitant atvejus, kai ji naudojama nekomerciniam krovinių vežimui keliais, neatrodo neproporcingi tikslui pagerinti saugų eismą keliuose. Šis tikslas negali apsiriboti tik komerciniu krovinių vežimu keliais. Kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 47 punkte, jei į Reglamento Nr. 561/2006 taikymo sritį nepatektų visas nekomercinis krovinių vežimas keliais, kiltų pavojus saugaus eismo keliuose gerinimo tikslui, kurį Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įgyvendinti priimdamas šį reglamentą.
- 34 Tas pats pasakytina apie tikslą pagal Reglamento Nr. 561/2006 1 straipsnį gerinti valstybių narių stebėsenos praktiką ir skatinti jas taikyti šiame reglamente bei Reglamente Nr. 165/2014 įtvirtintas taisykles.
- 35 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 561/2006 2 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su šio reglamento 3 straipsnio h punktu, turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „krovinių vežimas keliais“, kaip ji suprantama pagal pirmąją nuostatą, apima krovinių vežimą keliais transporto priemone, kurios leidžiama maksimali masė, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 4 straipsnio m punktą, viršija 7,5 tonos, įskaitant tuos atvejus, kai ji įrengta ne tik kaip laikina gyvenamoji vieta, bet ir kaip vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais, o tos transporto priemonės krovumas ir kategorija, kuriai ji priskirta nacionaliniame kelių eismo registre, tam neturi jokios įtakos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 36 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurių patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85, iš dalies pakeisto 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 165/2014, 2 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 561/2006 3 straipsnio h punktu,

turi būti aiškinamas taip:

sąvoka „krovinių vežimas keliais“, kaip ji suprantama pagal pirmąją nuostatą, apima krovinių vežimą keliais transporto priemone, kurios maksimali leidžiama masė, kaip tai suprantama pagal iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 561/2006 4 straipsnio m punktą, viršija 7,5 tonos, įskaitant tuos atvejus, kai ji įrengta ne tik kaip laikina gyvenamoji vieta, bet ir kaip vieta kroviniams vežti nekomerciniais tikslais, o tos transporto priemonės krovumas ir kategorija, kuriai ji priskirta nacionaliniame kelių eismo registre, tam neturi jokios įtakos.

Parašai.